

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΗΘΕΝΤΩΝ ΕΝ ΤΩ ΠΑΡΟΝΤΙ ΤΟΜΩ ΑΝΔΡΩΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

(Ίδε εικόνα ἐν σελίδι 48)

Τὸ ὄνομα τοῦ τὴν 30ὴν Ἀπριλίου τοῦ 1895 ἀποθανόντος καὶ ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ κηδευθέντος **Ἀνδρέου Γ. Κουντουριώτου**, Μεγάλου Ἀυλάρχου τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως, μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὴν ἐνδοξοτέραν ἐποχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος. Ἡ μνήμη τοῦ ἐπιφανοῦς οἰκίου τῶν Κουντουριωτῶν, πρωτεύσαντος ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγῶνι καὶ καταστάντος τὸ κρυώτατον Ταμεῖον αὐτοῦ, παρέμεινε καὶ παραμνεῖ ἀκμαία, ἐσαεὶ ζῶσα ἐν τῇ εὐγνώμονι ψυχῇ τῶν Ἑλληνικῶν Γενεῶν, οὐδὲν δὲ ἀτύχημα, οὐδεμίᾳ πολιτικῇ τρικυμῖα θέλει διακλονίσει αὐτήν, ἀλλὰ τοῦναντίον, ἐτι μᾶλλον θέλει ἐπικρατύνει, ὅσα ὁ χρόνος παρέρχεται. Τοιαύτη ἡ ὑπόστασις τῶν αἰωνίων ἔργων.

Τὴν δὲ **Ἀνδρέας Κουντουριώτης** τοῦ ἐνὸς τῶν δύο μεγάλων ἀδελφῶν, οὔτινες διὰ τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀρετῆς των ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὑπηρετήσαν τὴν ἀγωνιζομένην καὶ κινδυνεύουσαν πατρίδα, εἰσήλθεν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν ὑπὸ τὰς μᾶλλον εὐτυχεῖς τῶν συνθηκῶν. Εἰς τοὺς Κουντουριώτας τοῦ 1821 αἱ περιστάσεις καὶ αἱ εὐκαιρίαι ὑπῆρξαν ἔκτακτοι, ἀλλὰ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀρετὴ αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀνταξία τῶν περιστάσεων. Τῶν δύο ἐπισήμων ἀδελφῶν τῆς Ἰθάρας αἱ ὑπὲρ ἀναστάσεως τοῦ Ἔθνους χρηματικαὶ θυσίαι εὐρον βεβαίως μιμητὰς ὄλους τοὺς μεγάλους εὐεργέτας, οὔτινες παντοειδῶς ἔκτοτε εὐηργέτησαν καὶ καθ' ἡμέραν εὐεργετῶσι μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τὸ ἀναστηθὲν ἔθνος, ἀλλ' αἱ θυσίαι ἐκείνων θὰ διαμείνωσιν ὑπέρτεροι πάσης ἄλλης, ὡς γενόμεναι ὑπὲρ μεγάλου, ἀλλὰ δυσεπιτευκτοῦ σκοποῦ καὶ ἄνευ βεβαιότητος ὕστεροφημίας καὶ δόξης, ἃς ἀσφαλίζει σήμερον τὸ ἐλεύθερον τῆς πατρίδος ἔδαφος εἰς τὰ ἔργα τῆς φιλοπατρίας καὶ φιλανθρωπίας τῶν τέκνων τῆς. Τοιούτων πατέρων υἱὸς ὁ **Α. Κουντουριώτης** διετήρησε διὰ τῆς καρδίας καὶ τοῦ χαρακτήρος του τὰς ἀρετὰς ἐκείνων καὶ παρέδωκεν εἰς τὰ τέκνα του ἀκέραιον τὸ λαμπρὸν ὄνομα, ὅπερ ἐκληρονόμησεν. Ὁ βίος του ἐσωτερικῶς δὲν φέρει τι τὸ ἐπιδεικτικόν, καθόσον τὰ πρόσωπα, ἅτινα ἐκόσμου τὸν **Ἀνδρέαν Κουντουριώτην**, ἤμιστα

ἦσαν προωρισμένα, ὅπως ἀναδείξωσιν αὐτὸν παλαιστὴν κοινοβουλευτικὸν ἢ ἀθλητὴν νομοθετικόν. Ἐπῆρξεν ὁμως ἐν τῶν ἐτέρωθεν ἰσχυρῶς δρώντων στοιχείων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, καὶ πρὸς αὐτὸν πολλὰκις αὕτη ἐστρεψε τὸ ὄμμα, ὅσάκις δύσκολοι παρουσιάσθησαν οἱ καιροὶ πρὸς λύσεις ὀριστικὰς ἢ παράκαμψιν τῶν σκοπέλων, οὔτινες ἐκόλουν τὴν ἐν γένει ἐθνικὴν δρᾶσιν. Ὁ πολιτικὸς βίος τοῦ **Α. Κουντουριώτου** δὲν διεξήχθη ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλ' ἐξειλίχθη ἐν τῇ σιγῇ, ὁπόταν δὲ οἱ καιροὶ ἐπιτρέψωσι καὶ γνωσθῶσι τὰ καθ' ἕνα στον τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἀνδρός, αἵτινες ἀπόκεινται ἐν τοῖς ἐγγράφοις, τότε θέλει ἐκτιμηθῆ ὁλόκληρος ἡ ἀξία τοῦ **Ἀνδρέου Κουντουριώτου**.

*
*
*

Ἐγεννήθη ἐν Ἰθάκῃ τῇ 14 Ἰανουαρίου 1820, ὅτε ἐξεργνύετο τὸ πρῶτον πῦρ τῆς ἐπαναστάσεως. Τὸ 1848, ἀκόμη τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν, εὐρίσκειτο εἰς Παρισίους, σπουδαστὴς ἀκόμη, ὑπὸ τὴν ἐπαναστατικὴν ὄψιν ἀτμοσφαιραν, ἣτις περιέβαλλε τότε τοὺς Παρισίους, ἠσθάνετο τὸ αἷμα σφύζον εἰς τὰς φλέβας του καὶ ὑπὸ τὸ κράτος ὀκογενειακῶν παραδόσεων, ἀνέλαβε μὲ νευρώδη χεῖρα τὴν ἐπαναστατικὴν σημαίαν καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ὁμάδος συμπατριωτῶν ἐτέθη εἰς φύλαξιν τοῦ Κεραμεικοῦ. Ἐπανελθὼν εἶτα εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἐξελέγη βουλευτὴς Ἰθάκας. Ἐπὶ τῆς Α'. δυναστείας κατὰ τὸ ἔτος 1854 ἐστάλη πρεσβευτὴς εἰς Κωνσταντινούπολιν, νεώτατος εἰσέτι. Κατὰ τὸ τριετὲς διάστημα τῆς ἐκεῖ πρεσβεύσεως, μὲ τὴν ὀρθοφροσύνην καὶ τὴν σύνεσιν, τὴν λεπτότητα, ἣτις ἀείποτε ἐχαρμηλοῖσε τὸν ὑπερήφανον εὐπατριδίην, ἔδωκε τὴν λύσιν εἰς ζητήματα ἐκ τῶν ὁποίων σπουδαῖα ἐθνικὰ συμφέροντα ἐξήρτητο. Ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκεῖνη ὑπεγράφησαν αἱ δύο σπουδαῖαι συνθήκαι τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς καταδιώξεως τῆς ληστείας, κινήσασαι τὸν θαυμασμὸν ἀφ' ἑνὸς διὰ τὴν διπλωματικὴν ἱκανότητα τοῦ πρεσβευτοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τὴν ἐνδοτικότητα τῆς τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Τὸ 1857 ἐπανελθὼν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀνέλαβε τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, τὸ δὲ 1859 τῶν Ἐξωτερικῶν, ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ γαμβροῦ του Ἀθ. Μιαούλη. Τὸ 1861 ἐξελέγη γερουσιαστὴς. Κατὰ τὸ 1869 ἀπεστάλη εἰς Φλωρεντίαν, πρωτεύουσαν τότε τῆς Ἰταλίας, τὸ δ' ἐπόμενον ἔτος, ὅτε ἐκηρύχθη ἡ Ῥώμη πρωτεύουσα, μετέβη μετὰ τῆς αὐλῆς εἰς αὐτήν. Τὸ 1873 ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους μὲ τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πρεσβευτοῦ, κατὰ δὲ τὸ 1875 προσεκλήθη ἐκ Παρισίων, ὅπως σχηματίσῃ ὑπουργεῖον. Ἀπεποιήθη τότε τὸν σχηματισμὸν ὑπουργείου, ὑποδείξας τὸν κ. Τρικούνην. Τὸ ἴδιον ἔτος ἀπεστάλη εἰς Κωνσταντινούπολιν ὡς πρεσβευτὴς, ἐνθα παρέμεινε μέχρι τοῦ 1889. Κατὰ τὴν νέαν αὐτὴν περίοδον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει δράσεώς του ὡς πρεσβευτοῦ ἔλαβε μέρος εἰς τὸ μέγα συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθισαν ὁ Βράιλας καὶ ὁ Π. Κολοκοτρώνης καὶ κατὰ τὸ ὁποῖον ἀπεφασίσθη ἡ προσάρτησις τῶν νέων ἐπαρχιῶν εἰς τὸ Βασίλειον τῆς

Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ἐκτιμῆσεως καὶ ἐμπιστοσύνης, τῆς ὁποίας ἀπήλασε παρὰ τῷ Βασιλεῖ, ἐτιμήθη διὰ τῆς ἀναρρήσεως εἰς τὸ περιφανὲς ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Ἀυλάρχου, εἰς τὸ ὅποιον παρέμεινε μέχρι τελους τῆς ζωῆς του.

Εἰς τὰς χρονολογίας αὐτὰς περιλαμβάνεται ὅλη ἡ δρασίς του ὡς διπλωμάτου, δραῖσις, ἣτις ἀπέβη ἐπαφελῆς διὰ τὸν τόπον, τὸν ὅποιον ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ὑπηρετήσεν ἐπαξίως τοῦ οἰκογενειακοῦ του ὀνόματος καὶ τῶν παραδόσεων τοῦ Γεωργίου Κουντουριώτου, τοῦ ὁποίου ἦτο υἱός, καὶ ἐπαξίως τῆς νήσον, ἐκ τῆς ὁποίας κατήγετο, ἡ ὁποία τόσους ἐξέθροψε θαφροστεφεῖς ἀγανιστὰς.

Ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Ἡγεμόνος καὶ τῆς Πατρίδος εὗρεν ὁ θάνατος τὸν Ἄνδρῆαν Κουντουριώτην, καὶ μετ' αὐτοῦ παρέσθουεν εἰς τὸν τάφον μέγα ὄνομα, ἐντίμους καὶ πολυτίμους ἐκδουλεύσεις. Εὐτυχῶς ἀναξῆ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν τέκνων του, ἡ μνήμη δὲ τῶν ἐκ πατρὸς καὶ ἐκ μητρὸς μεγάλων πάπων αὐτῶν, ὡς κεντροῖξῃ τοὺς υἱοὺς εἰς μίμησιν τῶν πατρικῶν ἀρετῶν καὶ εἰς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τῆς χώρας.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΦΑΛΑΓΓΟΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ
ΚΑΙ Ο ΑΡΧΑΙΟΤΑΤΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ

(Ἴδε εἰκόνα ἐν σελίδι 257)

Ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον ἀπέρχονται εἰς τὸ βασίλειον τῆς ἀθανασίας οἱ ἀθληταὶ τῆς Ἑθνικῆς ἡμῶν Παλιγγενεσίας, οἱ ἄνδρες, οἵτινες ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐξήγαγον εἰς τὸ φῶς ὀλόκληρον κοινωνίαν, οἵτινες ἐπλασαν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν Πατρίδα καὶ ἔδωκαν ἡμῖν τὰ ἀγαθὰ βίου ἐλευθέρου, ἴσως δὲ μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ **N. Παππαδοπούλου** ἐξέλιπεν ὀλοσχερῶς ἡ σειρὰ τῶν μεγαλοσχημῶν ἐκείνων τύπων τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἄκρας ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τοῦ Ἑθνους, ἣτις ἀφαιρουμένη πλέον ἐκ τῆς ζωῆς ἀφίνει τὴν λάμπην μόνην τῶν ἔργων τῆς καὶ χαράττει ἀνεξάλειπτον τὸ ἐνδοξον ὄνομά της, ἐν τῇ μνήμῃ τῶν Γενεῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐποποιῖα πλήρης ἡ πρὸ ἡμῶν καὶ ἐπέκεινα αἰῶνος τελεσθεῖσα ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων, ἣτις εἰς τὰ πλείστα αὐτῆς ἐκπλήττουσα ὅλως παρουσιάζει ὁμοιότητα, εἰς τὰς περιπετείας τῆς καὶ εἰς τὰ κατ' αὐτὴν δραστάτια πρόσωπα, πρὸς τ' ἀτυχήματα καὶ τὰ πρόσωπα, ἅτινα ὁ πατὴρ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως ἐδημιούργησεν, ἐν τῷ ἀθανάτῳ ποιήματι αὐτοῦ. Ἀληθῶς δὲν ὑπῆρξαν πάντες Ἄϊακτες οἱ ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ 1821 διαπρῆφαιτες, ὡς τοιοῦτοι ὑπῆρξαν οἱ ἐπὶ Τροίαν στρατεύσαντες, καὶ ὁ Θεοσίτης τῶν χρόνων ἐκείνων ἦν υἱὸς βασιλέως. Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς διαφορᾶς ταύτης, ἐὰν μὴ ὑπὸ βαθυτέραν ἐννοίαν τὸ ἡγεμονικὸν

ἦθος ἀνεύρη τις καὶ ἐν τῷ ἐσχάτῳ στρατιώτῃ τῆς ἐποχῆς τοῦ 21, διότι τὸν ἀληθῆ ἡγεμόνα, οὔτε ἡ γέννησις, οὔτε ἡ θέσις δημιουργεῖ, ἀλλ' ἡ φύσις, ἐκτὸς τῆς διαφορᾶς αὐτῆς, ἐν γένει τελείαν ἀνευρίσκει τις τὴν ὁμοιοῖητα τῶν πρὸ τριάκοντα αἰώνων ὑμνηθέντων ἡρώων, πρὸς τοὺς παρασκευάσαντας καὶ ἐκτελέσαντας τὴν μεγάλην Ἐθνικὴν ἐξέγερσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τῆς πολιορκίας τοῦ Ἰλίου πολλῶ ἐνδοξοτέραν ἀναδειχθεῖσαν· διότι, μετὰ δεκαετῆ καὶ αὕτη ἀγῶνα, εἰς μείζον τῆς ἐκπορθήσεως μιᾶς πόλεως ἔληξεν ἀποτέλεσμα, εἰς ἀποτέλεσμα δημιουργικόν, οὐχὶ εἰς ἀποτέλεσμα καταστροφῆς· δὲν κατέλιπεν ἐρείπια ὑπισθεν αὐτῆς, ἀλλ' ἀνεστήλωσε Κράτος, ἐλεύθερον καὶ προκόπτου, κοιτίδα αἰσιωτέρου καὶ εὐρυτέρου μέλλοντος.

Ἐν τῶν πολυτίμων λειψάνων τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου ἀγῶνος ὑπῆρξε καὶ ὁ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποχαιρετήσας τοῦ ἡλίου τὸ φῶς **Νικόλαος Παπαδόπουλος**. Ἐγεννήθη περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος εἰς τὴν Τρίπολιν τῆς εὐάνδρου Πελοποννήσου παρὰ γονέων ἐγκρίτων, τοῦ μὲν πατρὸς αὐτοῦ Κωνσταντίνου Παπαδοπούλου ἱερέως, καταγομένου ἐξ αὐτῆς τῆς κοιτίδος τῆς Πελοποννήσου, τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἡρωϊκοῦ Βαλτετσίου ἐκ τῆς τὰ πρῶτα φερούσης οἰκογενείας τῶν Μπουκῆων. Ὑπὸ τοιούτων γονέων ἀνατραφεὶς καὶ ἀνδρωθεὶς ὁ **Νικόλαος Παπαδόπουλος** ἠσθάνετο τὴν ψυχὴν μεγαλοφυῶν καὶ δυναμένην νὰ ἀνεύξη εἰς πᾶν ἀγαθόν, εἰς πᾶν ἀνδρεῖον, εἰς πᾶν δραστηκόν, ὅτε ἡ ἱερὰ τοῦ 1821 ἐπανάστασις εὗρεν αὐτὸν εἰκοσιεπταετῆ νεανίαν ἄκλιμον τὴν τε ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ ἐμφοροῦμαιον, ὅπως καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τῆς ἐνδόξου ἐκείνης γενεᾶς, ὑφ' ἐνὸς αἰσθήματος, ὑφ' ἐνὸς οὐείρου, τῆς ὑπάρξεως ἐλευθέρως καὶ μεγάλης Πατρίδος. Τοῦ σπινθηρος ταύτης ἅμα ἐκτραγέντος καὶ τῆς ἱερᾶς τῆς ἐλευθερίας σημαίας ἅμα ἀναπετασθείσης, ὁ **Ν. Παπαδόπουλος** ἐκ τῶν πρώτων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐδράξατο τῶν ὄπλων καὶ ἐγκαταλιπὼν ἅπασαν αὐτοῦ τὴν μεγάλην περιουσίαν καὶ πᾶν ὅτι ἦν αὐτῷ προσφιλές, ἠκολούθησε τὸ μέγα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἔργον τοῦ ἀγῶνος, αἰχμαλωτισθεὶς δ' ἐκ τῶν πρώτων, εἶδεν ἐντὸς τοῦ φρουρίου τὴν πεφιλημένην αὐτοῦ μητέρα ἀπαγχονιζομένην ὡς καὶ τὸν ἕτερον τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· ἐκ τῶν ἐπάλλεων τοῦ φρουρίου κατακρημνησθεὶς καὶ διασώσας ἑαυτὸν μετὰ τῶν λειψάνων τῶν πολιούχων τῆς Τριπόλεως ἀγίῳ Δημητρίῳ καὶ Παύλῳ, ἅτινα ἐκ τοῦ πλουσίου του οἴκου φεύγων προετίμησεν, ὅπως παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ διασώσῃ ὡς τὸν μόνον ἀληθινόν του θησαυρόν, ἤρξατο μετὰ στοργῆς τὸ τῶν δυσχερεστάτων ἀγῶνων του ἔργον. Τοιοῦτος στρατιώτης δὲν ἠδύνατο ἢ μετὰ συμπαθείας νὰ ἀναζητηθῆται ὑπὸ τῶν τότε ἀρχηγῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὰ στρατόπεδα τὴν πρώτην κατείχε θέσις μέχρι τοῦ 1824, ὡς ἐμφαίνουσι πλείστα πιστοποιητικὰ τῶν ἀρχηγῶν τούτων, διασωζόμενα καὶ μαρτυροῦντα προσέτι, ὅτι καὶ δι' ἰδίων του χρημάτων συνειήρηε αὐτά. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἢ προσωρινῶς ἐν Κρανιδίῳ ἐδρεῦνυσα διοίκησις προεβίβασεν αὐτὸν διὰ τῶν ὑπ'

ἀριθ· 358 καὶ 559 δυνάμει τοῦ θου νόμου τῆς Ἐπιδαύρου ἐγγράφων εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἐκατουταρχίας διὰ τὰς πιστὰς πρὸς τὴν πατρίδα ἐκδουλεύσεις του. Ἐκτοτε μέχρι τῆς περσιώσεως τῆς μεγαλοαρχοῦ ἰδέας, δι' ἧς ἐπετελέσθη τὸ μεγαλεπήβολώτερον ἔργον τοῦ αἰῶνος, συμμετέσχευ εἰς πλείστας μάχας ὑπὸ διαφόρους ἀρχηγούς καὶ ἰδίᾳ ὡς ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ στρατάρχου **Θ. Κολοκοτρώνη**, ὃν μέχρι τῆς ὑστάτης σιγμῆς του ἐλάτρευε καὶ ἐμνημόνευε συμπαθῶς, βληθεὶς πολλάκις καὶ κινδυνεύσας ἰδίως ἐκ τῆς πληγῆς, ἣν ἔλαβεν ἐν τῇ μάχῃ τῶν Δολιανῶν. Ὁ **Νικόλαος Παππαδόπουλος**, ἅμα τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνέλαβε μετὰ τῶν ἄλλων ἠρώων τῆς γενεᾶς ἐκείνης, εἶδεν εὐδοκῶδεν καὶ φωτεινὸν καὶ ἀγλήγενα στέφανον περιστέφοντα τὸν κναυόλευκον ἀστὸν τοῦ ἐλευθέρου ἤδη κρᾶτους, ἐργαταλιπῶν τὴν φαρέτραν τοῦ πολέμου, ἠσθάνθη ἐν τοῖς πρώτοις, ὅτι ἡ ἐλευθέρα πλέον πατρίς του εἶχεν ἀνάγκην ἀνδρῶν, ὅπως θρᾶσωσι πρὸς εὐξείαν αὐτῆς καὶ ἀνάπτωξιν· ἐντεῦθεν μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου, πρῶτος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν σύνταξιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου, ἐξ οὗ ἀποχωρήσας διηύθυνεν ἐπὶ τινα χρόνον καὶ τὸ τότε καταρτισθὲν τυπογραφεῖον τοῦ ἀοιδίμου Αἰνιᾶνος. Μετέπειτα ἴδρουσεν ἐν Ἀθήναις ἴδιον τυπογραφεῖον μετὰ τοῦ ἐγκρίτου ἀνδρὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Κωνσταντίνου Λεβίδου καὶ ἐν αὐτῷ ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1836 τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τῆς «Ταχυπέρου φήμης» ἐφημερίδος κοινωνικοφιλολογικῆς καὶ τῶν εἰδήσεων, δημοσιογραφίσας μετὰ ἠθικοῦ σθένους καὶ ἀφιλοκερδίας διὰ ταύτης ἐπὶ πεντηκονταετιᾶν δλόκληρον, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὁποίας ἐκ τοῦ τυπογραφείου τούτου εἶδον τὸ φῶς τὰ πρῶτα ἔργα τῶν πρωτοεργατῶν τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας· οὕτως ἀδιαλείπτως ἐργαζόμενος ὁ σεβαστὸς γέρον οὐκ ἐπαύσατο δι' ἀπειρῶν καὶ παντοίων ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν εὐεργεσιῶν φαινόμενος ἀρωγὸς εἰς πᾶν ἔθνωφελές. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, ἡ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἐταιρία, τὸ Ἀμαλιεῖον Ὀρφανοτροφεῖον, δῆμοι, ἐκκλησίαι, κοινότητες καὶ πλείστα ἕτερα καθιδρύματα, ἀνωμολογοῦντα τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῶν, ἀνακηρύττουσι τὸν **Νικόλαον Παππαδόπουλον** εὐεργέτην αὐτῶν ἐκ τῶν πρωτίστων, ὡς ἐξ ἐπισήμων αὐτοῦ ἐγγράφων ἐμφαίνεται. Τῆς ἐκδόσεως καὶ συντάξεως τῆς ἐφημερίδος αὐτοῦ τότε πλέον, ἀπεχώρησεν ὁ **Ν. Παππαδόπουλος**, ὁπότεν τὸ γῆρας ἐπελθὸν βαρύντατον ἀπηγόρευσεν αὐτῷ τὴν περαιτέρω ἐν τῷ βίῳ θρᾶσίν του.

Τὴν τελευταίαν περίοδον τοῦ βίου του διῆγε πλέον ἐν τῷ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἀπεριτίτῳ οἰκίσκῳ του ἀποζῶν ὁ τετιμημένος ἀγωνιστῆς μόνον ἐκ τῆς μικρᾶς συντάξεως τοῦ βαθμοῦ τοῦ ταγματάρχου, ὃν ἔφερεν ἐν σχετικῇ πενίᾳ, διότι αἱ τοιαῦται μεγάλαι καρδίαι οὐδέποτε ἐφρόντισαν ν' ἀποθησαυρίσωσι. Μέχρι τελευταίας προῆς, οὔτε τὰ ἔτη τῆς ἡλικίας, οὔτε ἡ πικρὰ παραγνώρισίς τῶν μεγάλων ἐκδουλεύσεών του, ἐχαλάρωσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν αἰσθημα τοῦ **Ν. Παππαδοπούλου**. Τόση τῷ ἔδωρήθη ποσότης ἐνθουσιασμοῦ καὶ

πατριωτισμοῦ, τόση ζωή, ὥστε οὐδ' αἰῶνος ὄλου ἢ ἐξάντλησις ἀπεξήρανε τὴν πηγὴν αὐτοῦ. Ὅσοι ἠυτέχησαν νὰ πλησιάζωσι καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας του τὸν Ν. Παπαδόπουλον, ἐθαύμασαν, ἀνευρόντες, ὑπὸ τὸ βεβαρωμένον διὰ τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων στῆθός του, πάλλουσαν καρδίαν νεανικὴν, καὶ πλήρη πίστεως εἰς τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, εἰς δὲ τὴν ψυχὴν του διασφωζομένην ἄσβεστον τὴν φλόγα, ἣτις ἐθέρμαινε τὴν ψυχὴν τῶν προμάχων τῆς ἀναγεννηθείσης Πατρίδος. Παρακολουθῶν μετ' ἰδιάζοντος πόνου καὶ μερίμνης τὴν δρασίαν τῶν νεωτέρων, ἐναγκαλιζόμενος δὲ καὶ ἀσπάζόμενος μετ' εὐχῶν τὴν σύζυγον, τὸν υἱὸν καὶ τοὺς μικροὺς αὐτοῦ ἐγγόνους, οὔτινες τῷ ἐπαίδρυναν τὰς τελευταίας ὥρας τῆς ζωῆς του, καὶ θεωρῶν τὴν ὑπαρξίν τούτων τὸ ὀλιγώτερον μάταιον ἐν τῷ βίῳ, ὡς μελλόντων νὰ διαιωίσωσι τὸ γένος του, ἐκλείσει τοὺς ὀφθαλμοὺς τὴν 26ην Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1895 καὶ μετὰ μεγάλης καρτερίας καὶ ψυχρότητος ἠτένισεν εἰς τὸν μέλλοντα βίον.

ΗΡΑΚΛΗΣ Ν. ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ

(Ἰδὲ εἰκόνα ἐν σελίδι 272)

Γόνου μεγάλης καὶ ἐνδόξου γενεᾶς, καὶ ἓνα τῶν ἐπιλέκτων αὐτοῦ Ἀνδρῶν ἐκήδευσεν ὁ Ἑλληνικὸς Στρατὸς τὴν 19ην Ἰουνίου τοῦ πρὸ μικροῦ λήξαντος ἔτους τοῦ 1895, τὸν Ἀντιστρατήγον τοῦ Πυροβολικοῦ Ἡρακλῆ Πετιμεζᾶν. Ὁ βίος τοῦ ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι τοῦ θανάτου συμπίπτει πρὸς σταθμὸν δλόκληρον τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, τὸν σταθμὸν, ὃν διῆλθεν ἡ γενεά, ἢ διαδεχθεῖσα τοὺς ἥρωας τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας. Εὐρώστου κορμοῦ εὐθαλῆς θαλλός, μέλος ἀντάξιον τοῦ ἀρηιφίλου καὶ βαθυρόφρου τῶν Πετιμεζαίων οἴκου, ἱερὰν ἐκκληρονόμησεν ἐντολὴν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τοῦ στρατηγοῦ Νικολάου Πετιμεζᾶ, καὶ αἰεποτε διετράνωσε τὰ μεγάλα τῆς οἰκογενείας του προτερήματα εἰς οὐρανὸν ὕψηλα ἢν ἡ Πατρίς τῷ διεπιστεύθη. Γεννηθεὶς τῷ 1817 ἐν τῷ χωρίῳ Σουδεῖν τῆς Ἐπαρχίας Καλαβρυτίων, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ πατὴρ του μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐμάχετο κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Ἑθνικοῦ ὁ νεανίας Ἡρακλῆς Πετιμεζᾶς ἠσπάρθη τὸ στρατιωτικὸν στάδιον καὶ εἰσελθὼν ἐν τῇ Στρατιωτικῇ Σχολῇ τῶν Εὐελπίδων τῷ 1834, ἐξεπαιδεύθη ἐν αὐτῇ. Μετὰ ἐπταετεῖς εὐδοκίμους σπουδᾶς, κατετάχθη ὡς ἀνθυπασπιστὴς εἰς τὸ σῶμα τοῦ Πυροβολικοῦ, κατεχόμενον τότε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν Βαναρῶν καὶ νεώτατος ἔλαβε μέρος εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ 1843. Ἐκτοτε διήμυσεν ἐν ἀληθείᾳ στρατιωτικῇ ἀρετῇ τοὺς κατωτέρους βαθμοὺς, προβιβασθεὶς κατ' ἐκλογὴν εἰς Ταγματάρχην τῷ 1868, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ διετέλεσεν ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ

Λοχαγὸς μέχρι τοῦ Ἀντισυνταγματάρχου, Εἰσηγητῆς, Βασιλικὸς Ἐπίτροπος καὶ Πρόεδρος ἐν τοῖς Στρατοδικείοις. Ὁ Ἡρακλῆς Πετιμεζᾶς ἐκ τῆς πολυχρονίου ὑπηρεσίας αὐτοῦ κατέστη εἰδικότης ἐν τῇ Στρατιωτικῇ δικαιοσύνῃ, ἀληθῶς δὲ ἡ στρατιωτικὴ δοῦσις τοῦ Ἄνδρος ἰδίᾳ ἐν τῇ Προεδρείᾳ τοῦ Στρατοδικείου, ἀποτελεῖ σειρὰν πεφωτισμένης ὑπηρεσίας καὶ τὸν τύπον ἠθικῶς τελείου χαρακτῆρος, ἀνταξίου ἄλλων χρόνων καὶ ἄλλων ἀνθρώπων.

Ὁ Ἡρακλῆς Πετιμεζᾶς ὡς Λοχαγὸς ἔλαβεν ἐνεργητικώτατον μέρος εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος, ἐξελέγη δὲ μετὰ τὴν Μεταπολίτευσιν Πληρεξούσιος εἰς τὴν δευτέραν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, καθ' ἣν διεκρίθη μετὰ τῶν πρώτων ῥητόρων αὐτῆς καὶ ἡσχολήθη μετ' ἄλλων Νομομαθῶν εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ περὶ Συντάξεως Νόμου. Κατὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου διετέλεσεν Ἀντιπρόεδρος ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ὁποίας ἐπανῆλθεν αὐθις εἰς τὸν Στρατόν, οὗ τὰς τάξεις πλέον οὐδέποτε μέχρι τῆς τελευταίας του ἐγκατέλιπε, πολλάκις ἀποποιήθεις βουλευτικὴν ὑποψηφιότητα, ἣν ἐπιμόνως προέτεινον αὐτῷ οἱ ἐκλογεῖς Καλαβρύτων. Τῷ 1881 διαορίσθη Ἀρχηγὸς τοῦ ἀνασυσταθέντος καὶ ἐξαπλοσθέντος τελείως Πυροβολικοῦ, διετέλεσε δὲ ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1886, ὅποτε προαχθεὶς εἰς Ἐπικρατάρχον, ἐτέθη προσωρινῶς εἰς διαθεσιμότητα, μεθ' ἣν μετ' ὀλίγον τῷ 1887 ἀνέλαβε τὴν Διοίκησιν τοῦ Γ'. Ἀρχηγεῖον τοῦ Στρατοῦ εἰς ἣν καὶ παρέμεινε μέχρι τοῦ 1891. Κατὰ τὰς γενικὰς ἀσκήσεις ἐν Θήβαις τῷ 1889 ὁ Ἡ. Πετιμεζᾶς διώκησε τὴν σχηματισθεῖσαν Ταξιαρχίαν Ἀθηνῶν, τῷ δὲ 1892 διαορίσθη αὐθις Ἀρχηγὸς τοῦ Α' ἐν Λαρίσση Ἀρχηγεῖον καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ ἀπεστρατεύθη τῇ αἰτήσει του, προαχθεὶς εἰς Ἀντιστρατήγον.

Τοιοῦτος συνεχῆς καὶ ἀδιάκοπος ὑπῆρξεν ὁ στρατιωτικὸς βίος τοῦ Ἡρ. Πετιμεζᾶ, ἐγκλείων ἐν τῷ συνόλω μακρὰν καὶ τιμιωτάτην στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἐὰν καὶ οὗτος ἐν τῇ μαρμασμάδει καὶ ἀσφυκτικῇ τῇ ἀδρανείᾳ ζωῇ, εἰς ἣν κατεδίκασεν ἡμᾶς νῦν κελαινὴ μοῖρα, δὲν ἠτύχησε νὰ ἴδῃ πραγματοποιούμενα τὰ ὄνειρα αὐτοῦ, τὸ πταῖσμα δὲν εἶναι ἰδικόν του. Ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἐξηρτάτο, τὸ ἐπέτελεσε πάντοτε πιστῶς καὶ εὐόρκως ὁ Ἡρακλῆς Πετιμεζᾶς, καὶ εἰς τὰ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἀνατεθέντα αὐτῷ ὑψηλὰ καὶ ποικίλα ὑπουργήματα οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ὀλιγόρησεν, ἀλλ' ἐνθουσιωδῶς καὶ μετὰ θρησκευτικῆς ἀφοσιώσεως τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν ἐπέδιώξεν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ

(Ἴδε Εἰκόνα ἐν Σελίδι 320)

Ἄν κατ' ἔτος ἐν τιμαῖς ἄγαμεν καὶ πομπαῖς συνήθως κηδεύωμεν μεγάλας τοὺς ἐπὶ πολιτικαῖς ἢ ἐπὶ στρατιωτικαῖς ἀρεταῖς ἐν τῇ Ἰστο-

ρία Ἐθνους τινος καὶ ἐκ τύχης ἐνίοτε διαπρέψαντας, ὁποίας τιμῆς καὶ μνήμης δὲν εἶναι ἄξιοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐξ ἐλασσόνων ὀρμώμενοι, αὐτοὶ μόνου των καὶ διὰ τῆς ἰδίας φιλοπονίας καὶ ἐπιμελείας, διὰ τοῦ πρὸς φιλομάθειαν ζήλου, διὰ τῆς ἀόκνου καὶ ἐνδεδεχοῦς καλλιερ- γείας τῆς Ἐπιστήμης, ἥς μύστας προώρισαν ἑαυτούς, ἀνεδείχθησαν πολίτου μὲν ἐναρέτου καὶ φιλοπόλιδος πρότυπον καὶ ὑπογραμμός, ἐπιστήμονος δὲ ἀκαμάτου καὶ φιλανθρώπου παράδειγμα ζηλωτῶν;

Ὁ Γ. Παπαζήσης πρόκειται ἡμῖν πρόδηλον ὑπόδειγμα τοιαύ- της ὡς ἀπὸ αὐτομάτου, οὕτως εἰπεῖν προαγωγῆς καὶ ἀναδείξεως. Γεν- νηθεὶς τῷ 1835 ἐν τῇ καμοπόλει Βελβεντῶ τῆς Μακεδονίας, ὑψηρῆς τέκνον οἰκογενείας πρῶτην μὲν εὐημερούσης, ἀλλ' ἔπειτα ὑπὸ τοῦ σκό- τους τοῦ ζυγοῦ καταβλήθεισης, ἅμα δὲ τὰ κοινὰ γράμματα μαθῶν, κατέλιπε τὴν γενέτειραν καὶ κατήλθεν εἰς Ἀθήνας, ἐνθα εἰς μόνην τὴν ἐπιμέλειαν καὶ φιλομάθειαν αὐτοῦ στηριζόμενος, διήλθε τὰ ἐγ- κύκλια μαθήματα καὶ τὴν ἐπιστήμην ἐπερατώσεν. Ὡς τελειόφοιτος ἰατρός μετέβη τῷ 1854 εἰς Καλαμπάκην καὶ συμμετέσχεν τοῦ ἐκεῖ ἀγῶ- νος. Ἐπανελθὼν ἐνταῦθα περὶ τὸ τέλος τοῦ ἰδίου ἔτους κατετάχθη ὡς δόκιμος ἰατρός εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν καὶ συνεπλήρωσε τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ σπουδὰς, μεταβὰς ἐπὶ διετίαν εἰς Γαλλίαν. Ἐπὶ χολέρας, σταλαῖς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ὑπερήρτησεν ὡς Ἴατρός, κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὰ ἐν Μεσολογγίῳ συσταθέντα χολεροκομεία, μετακλι- θεὶς δὲ μετέπειτα εἰς Ἀθήνας, παρέμεινε κατ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν αὐτῆς ἐνταῦθα. Τῷ 1876 προσελήφθη ὡς ἰδιαιτερός ἰατρός τῶν Βα- σιλοπαίδων, διετέλεσε δὲ ὡς τοιοῦτος μέχρι τοῦ θανάτου του, ἀγα- πώμενος τὰ μάλα καὶ ἐκτιμώμενος ὑπὸ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας.

Ἄπαντες οἱ γνωρίζοντες τὰ Βασιλικὰ ἀνάκτορα τῆς Ἑλλάδος, ἅπαν- τες οἱ στενωτέρου ἢ καὶ δι' ἀνωτέρων σχέσεων συνδεόμενοι πρὸς τὴν ἡμετέραν Βασιλικὴν Οἰκογένειαν, ξένοι ἡγεμόνες καὶ ἡμεδαποὶ ἐπίσημοι ἄνδρες καὶ κυραὶ ἐγνώρισαν, ἐξετίμησαν καὶ ἠγάπησαν πάντοτε ἰδιαζόντως ὡς ἓνα τῶν χρησιωτέρων αὐλικῶν, τὸν Γεώρ- γιον Παπαζήσων, Ἀρχίατρον τοῦ Στρατοῦ καὶ ἰατροῦ τῆς Βασ. Οἰ- κογενείας. Ὁ τὴν πρώτην καὶ ὑπερτέραν βαθμίδα τοῦ στρατιωτικοῦ ἰατρικοῦ κλάδου διὰ μόνης τῆς ἀξίας του ἀνεληθὼν φιλάνθρωπος ἰα- τρός καὶ εὐκρινῆς πατριώτης, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐξαιρέτων ἰατρικῶν γνώσεων αὐτοῦ καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς αὐθεντίας του, ἀναμφισβητήτων καὶ κοινῶς ὁμολογουμένων, ἀνεδείχθη μία τῶν συμπαθεστέρων προ- σωπικότητων τῆς εἰκοσιπενταετοῦς Βασιλείας Γεωργίου τοῦ Α'. καὶ ἐν τῇ ὑψηλῆς διακρίσεως ὑπερησία παρὰ τῇ Βασιλικῇ Οἰκογενείᾳ, δὲν διέψευσε τῆς ἐπιοχῆς τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' εἵλκυεν ἐτι μάλλον τὴν ἀγά- πην ἐκεῖνων, ὧν ἡ περιποίησις καὶ θεραπεία ἀνετίθη αὐτῷ.

Ὅτι κυρίως διέκρινε τὸν Γεώργιον Παπαζήσων, ὃν ἐν βαθυ- τάτῳ πένθει ᾠδήγησεν εἰς τὸν τάφον ἢ Ἀθηναϊκῇ κοινωνίᾳ τὴν 12ην Ἀπριλίου τοῦ 1895, ἦτο ἡ φιλανθρωπία αὐτοῦ καὶ ἡ εὐγένεια τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἤθους του. Ἐν τῇ ζωῇ του ἔχων ὡς ἐμβλημα τὴν

Ἐπιστήμην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, ὑπῆρξε τῶν πενήτων πρόθυμος καὶ ἀκούρατος ἀρωγὸς καὶ τῶν δεομένων τῆς ἰατρικῆς του βοηθείας φιλανθρωπότατος καὶ ἀφιλοκερδέστατος ἐπίκουρος καὶ προστάτης, ἀληθῶς δὲ ὁ θάνατος τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εὐγενοῦς ἀνδρός, οὗ τὴν ἤρεμον καὶ γλυκίαν φυσιογνωμίαν ἐλάμπρυνε πάντοτε τὸ μειδίημα τῆς εὐπροσηγορίας, ἀχώριστον γνώρισμα τῆς ἀγαθότητος τῆς ψυχῆς τοῦ **Γεωργίου Παπαζίσου**, κατέλιπε κενὸν δυσαναπλήρωτον εἰς τε τὴν Ἐπιστήμην, τὸν Στρατὸν καὶ τὴν Κοινωνίαν.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΑΞΕΛΟΣ

(Ἴδε εἰκόνα ἐν σελίδι 160)

Διαπρεπὲς μέλος τῆς παρ' ἡμῶν ἐκλεκτῆς κοινωνίας ὁ **Μιλτιάδης Ἀξελός** ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 28ην Ἀπριλίου τοῦ 1894 ἐν ἀκμαίᾳ ἐτι ἡλικίᾳ καὶ τῇ στιγμή τῆς χρησιμωτάτης κοινωνικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας καὶ ζωῆς, καθ' ἣν ἀγαπώμενος καὶ ἐκτιμώμενος δὲν ἔπαυσε ποτὲ διαχέων τὰ ἀγαθὰ αἰσθήματα, ἅτινα τοσοῦτον ἑναρμονίας ἀνῆγγελεν ἢ αἰθρία καὶ καλλιπρεπῆς μορφῇ του.

Ὁ **Μιλτιάδης Ἀξελός** διετέλεσεν ἄλλοτε ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος καὶ Ἀ' Γραμματεὺς τῆς Τουρκικῆς Πρεσβείας, ἀληθῶς δὲ ἀξιωματικὸς παρέμεινε ἢ ἐπὶ μακρὰ ἔτη πεφωτισμένη πολιτεία ἐκείνη τοῦ ἀνδρός, κατορθώσαντος αἰετοτε οὐ μόνον νὰ συμβιβάζῃ τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀπέναντι ξένης κυβερνήσεως ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκτελῇ μετὰ λεπτότητος ταύτας καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαγορεύσεις καρδίας εὐγενοῦς καὶ φιλοπάτριδος. Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο διετέλεσεν ὁ **Μ. Ἀξελός** ἐπὶ τεσσαράκοντα ὀλόκληρα ἔτη, διπλωματικὸς ὑπάλληλος τῆς Ὀθωμανικῆς Ἀυτοκρατορίας ἐν Ἀθήναις διαρκῶς· τὸ μὲν πρῶτον περὶ τὸ 1857 ἀκόλουθος τῆς ἐνταῦθα Πρεσβείας, ταχέως δὲ δευτέρος καὶ πρῶτος εἶτα γραμματεὺς, προήχθη ταχέως εἰς Γενικὸν Πρόξενον τῆς Τουρκίας καὶ ἐνταυτῷ ὀνομάσθη Σύμβουλος τῆς Πρεσβείας αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἐν Ἀθήναις προξενικὴ λειτουργία τοῦ **Μ. Ἀξελού**, ἐν ἐποχαῖς ὑπερτάτων κρίσεων, ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὰς λαμπροτέρας σελίδας τοῦ βίου τοῦ ἀνδρός, καθ' ἣν παρεσχεν ἐπιφανεῖς ὑπηρεσίας, γινώσκων νὰ συνδυάσῃ τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς κυβερνήσεως ἢ ὑπηρετεῖ καὶ τοῦ ἔθνους εἰς ὃ ἀνήκειν. Ὁ **Μιλτιάδης Ἀξελός** ὑπὸ τὰς τοιαύτας πατριωτικότητας ἀρχὰς διεχειρίσθη πάντοτε τὴν ὑπηρεσίαν τῆς γείτονος ἐπικρατείας καὶ αἰετοτε ἐν ἀληθεῖ γενναιοφροσύνη καὶ θερμοῦ ἐνθουσιασμῷ ἐτίμησε τὸ ἀξίωμά του, πρεσβεύων, ὅτι τ' ἀληθῆ συμφέροντα τοῦ ἑλληνισμοῦ δὲν ἐξυπηρετοῦνται διὰ τῆς παραμερισεως ὑφισταμένου καθεστῶτος, μόνον ὅπως δοθῇ θέσις εἰς ἀδίκους κατὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀξιώσεις. Καὶ ἀληθῶς ἐφ' ὅσον ἐκυριάρχει ἰσχύουσα

ἡ πολιτικὴ σύνεσις ἐν τῇ κυβερνήσει τῆς χώρας ἐκείνης, οἱ Σουλτάνοι καὶ οἱ Βεζύροι αὐτῆς, ὀξυδερκῶς διακρίνοντας ἐν τῷ εὐρεῖ ἑλληνικῷ στοιχείῳ τοὺς ἄνδρας τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀξίας τοῦ **Μιλτιάδου Ἀξελού**, ἐνεπιστεύοντο αὐτοῖς καὶ τὸ Γενικὸν Προξενεῖον καὶ τὰς ἀνωτάτας διπλωματικὰς θέσεις· οὗτοι δέ, συναισθανόμενοι κατὰ τὸν φυλετικὸν πατριωτισμὸν αὐτῶν καὶ σκεπτόμενοι κατὰ τὰ συμφέροντα τῆς Ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως, κατὰρθασαν πάντοτε, ἐν δυσεκβάλοις κυρίως καιροῖς, εἴτε ἐνταῦθα ὡς πρόξενοι καὶ πρόξεβεις, εἴτε ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς Ἀύλας, εἴτε ὡς ἡγεμόνες καὶ διοικηταὶ ἑλληνικῶν χωρῶν, νὰ συγκρατῶσι λίαν δεξιῶς τὰς ἐξεργασίας καὶ ἐκρήξεις τοῦ πατριωτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὰ ὑφιστάμενα κυριαρχικὰ ἐκ τῆς κατακτήσεως δικαιώματα τῶν Τούρκων. Ἐντεῦθεν ἡ μεγάλη τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκίμησις ἐν τῇ μικρᾷ ὑπηρεσίᾳ του ὡς Γενικοῦ Προξένου τῆς Τουρκίας, καθ' ἣν οὐδέποτε ἐξεδηλώθη ἡ ἐλαχίστη αἰτίασις ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως τῆς χώρας, ἧς διετέλει ἀντιπρόσωπος, ἐπὶ ἀπλῇ παραμελήσει τῶν τουρκικῶν συμφερόντων, οὐδὲ παρ' ἡμῖν ἠγέρθη παράπονον ἐπὶ ἀφιλοπατρίᾳ ἐναντίον τοῦ πολυτίμου Ἀνδρὸς. Μαρτύριον ἀψευδὲς τῶν γραμμῶν τούτων τὸν **Μιλτιάδην Ἀξελὸν** ἔστωσαν τὰ παράσημα, ἅτινα ἐξ ἀντικατῶν χωρῶν, κρεπόντως συνανηγήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ στήθος, ὁ σταυρὸς τῶν Ταξιαρχῶν τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀνώτερος Ταξιαρχῆς Μετξητιᾶ καὶ ὁ Ταξιαρχῆς Ὀσμανιᾶ τῆς Τουρκίας.

**

Ὁ Μ. Ἀξελὸς ἐπὶ μικρὸν ὑπηρετήσας ἐξαιρέτως ἐκατέρας τῶν χωρῶν τὰ ἀληθῆ συμφέροντα καὶ ἀμφοτέρας κοινῇ, πρὸ δεκαετίας ἀπεσύρθη τῆς διπλωματικῆς θέσεως τῆς Τουρκίας, προτιμήσας τὸν ἐν Ἑλλάδι ἰδιωτικὸν καὶ ἀγαθοεργὸν βίον. Τύπος εὐγενοῦς καὶ ἱεποτικοῦ Ἀνδρὸς, διῆλθε τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἄπασαν, εὐεργετῶν καὶ ἀγαθοεργῶν καὶ ἐν πᾶσι ἐξεπροσώπει τὴν πρόδοον τῆς Κοινωνίας εἰς ἔργα ὠραῖα καὶ κοινωφελῆ. Οὐδεὶς ποτὲ προσέφυγεν αὐτῷ ζητῶν ἀρωγὴν καὶ ἀπῆλθεν ἔρημος τῆς ἐνθαρόδυνσεώς του. Εὐγενῆς καὶ ἐκ καταγωγῆς καὶ ἐξ αἰσθημάτων, καὶ ὡς πολίτης καὶ κοινωνικὸς ἄνθρωπος καὶ ὡς ἀνὴρ φιλόπατρις ἀνεφάνη εἰλικρινῆς χαρακτῆρ, ἀνεφικτος ἀφοσιώσεως, ἀγάπης καὶ γενναιοψυχίας. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄγνωστοι, προσπελάζοντες τῷ **Μ. Ἀξελῷ** δι' οἰομένηποτε λόγον, ἠσθάνοντο ὅτι οὗτος δὲν ἦτο αὐτοῖς ξένος· τοσαύτη ἡ ἀγαθότης καὶ εὐπροσηγορία τοῦ ἀνδρὸς, πάντοτε ἐνδηλωθεῖσαι δι' ἀγαθοποιίας ἐξόχως χριστιανικῆς. Αἱ ἐν Ἑλλάδι δημόσιαι περιστάσεις, οὐχὶ ἅπαξ συνήντησαν τὸν **Μ. Ἀξελὸν** πρόθυμον, ἐφ' ὅσον ἀνήκει τοῖς πολίταις, ἐντεῦθεν δὲ πλεῖστα ἔργα ἰδιωτικὰ καὶ δημόσια ἐν τῷ τόπῳ, ὀφείλουσι τὴν ἑαυτῶν ὑπαρξίαν εἰς τὴν σύμπραξιν τοῦ **Μ. Ἀξελού**, ὅστις καθ' ἑαυτὸν τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀπέδειξεν ἑαυτὸν αὐτοβούλως φιλόανθρωπον καὶ εὐεργετικὸν ἐξ ἀγνῆς κλίσεως, ἐξ ἀπλῆς τῆς καρδίας του ὁρμῆς.

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΑΞΕΛΟΣ